

30.09.2025

Eduskunta

Talousvaliokunta

00102 Eduskunta

Asiantuntijalausuntopyyntö 01.10.2025

Asia: E 52/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Komission tiedonanto: Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelma

Business Finland kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia huomioita asiaan:

Ehdotukset Suomen kannaksi liittyen komission Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelman tiedonantoon ovat perusteltuja ja esitetyt kannat tukevat unionin ja Suomen kilpailukykyä ja teknologista suvereniteettia. Tekoälytutkimuksen ja infrastruktuurin kehittämisen painottaminen, tekoälyn soveltamisen helpottaminen ja tukeminen, tekoälyn eettisyyden varmistaminen sekä osaamisen vahvistaminen ovat tärkeitä myös suomalaisten yritysten kilpailukyvyyn edistämisen kannalta. On tärkeää, että suomalaiset yritykset pyrkivät tekoälyn avulla ennen kaikkea liiketoiminnan uudistamiseen, kansainvälisen kilpailukyvyyn luomiseen ja näiden avulla kasvuun.

Ehdotuksia Tekoälyn maanosa -suunnitelman toteuttamiseksi**Innovaatiotoiminnan ja kaupallistamisen vahvempi tukeminen**

EU:n ja Suomen tulisi vielä esitettyä vahvemmin toteuttaa politiikkatoimenpiteitä, jotka tukevat tekoälyn käyttöönottoa yrityksissä ja julkisella sektorilla, sekä nopeuttavat tekoälyinnovaatioiden kaupallistamista ja globaalia skaalautumista. Suomen tulisi kehittää lakeja ja säädöksiä niin, että tekoälyn käyttö julkisella ja yksityisellä sektorilla olisi mahdollisimman helppoa. Samoin tulisi kiinnittää huomiota siihen, että julkinen sektori tarjoaisi laajasti hyvälaatuista dataa tekoälyn koulutukseen.

Business Finland on tukenut tekoälyn käyttöönottoa ja kehitystä mm. GenAI PoC rahoitushaussa, jonka puitteissa on rahoitettu yli 130 yritystä. Business Finlandin rahoittama AMD Silo AI:n veturiohjelma rakentaa laajasti suomalaista tekoälyekosysteemiä. Hankkeet todistavat yritysten laajaa kiinnostusta radikaalistikin uudistaa liiketoimintaa tekoälyyn liittyvien t&k toimintojen avulla. Business Finlandin ns. innovaatorahoituksen merkittävä pieneneminen kuitenkin hankaloittaa jatkossa myös tekoälyn käyttöönottoa, kaupallistamista sekä kansainvälistymistä.

30.09.2025

Eri tekoälyteknologiat – esim. sulautettu ja hajautettu tekoäly

Tekoäly ei ole vain suuria kielimalleja ja generatiivista tekoäly. Suomalaisen osaamisen ja kyvykkyyksien näkökulmasta on tärkeä huomata tekoälyteknologioiden laaja kirjo, kuten esimerkiksi erilaiset koneoppimisen menetelmät ja sulautettu ja hajautettu tekoäly. Nämä ovat keskeisiä kehitysalueita, joilla on merkitystä mm. autonomisten järjestelmien, energiatehokkuuden ja myös yksityisyydensuojan kannalta. Suomen tulisi varmistaa, että EU:n politiikkatoimet, kuten esimerkiksi rahoitusinstrumentit- ja haut, huomioivat nykyistä paremmin myös sulautetun ja hajautetun tekoälyn kaltaisia teknologioita, joissa Suomella on vahvaa osaamista.

Tekoälyn maanosa- toimintasuunnitelmassa investoidaan merkittävästi erityisesti kieli- ja perustamallien kehitykseen ja sitä tukevaan infrastruktuuriin. Näiden panostusten rinnalla on kuitenkin syytä panostaa myös edellä mainittuihin seuraavan sukupolven tekoälyteknologioihin.

Hajautettu ja sulautettu tekoäly ovat tärkeitä teknologioita myös kaksikäyttö- ja puolustusteollisuudessa.

Osaamisen kehittäminen

On tärkeää, että Euroopassa ja Suomessa varmistetaan tekoälyn huippuosaajien saatavuus, niin koulutuksen kuin houkuttelevan toimintaympäristön kautta. Samoin on tärkeää varmistaa laajasti, että koko työvoiman kyvykkyys hyödyntää tekoälyä ja tarjolla olevia tekoälytyökaluja on kilpailukykyinen.

Suoran tekoälyosaamisen lisäksi koulutuksessa tulisi huomioida tekoälyn aikaansaamat, jo käynnissä olevat muutokset yritysten tarvitsemissa osaajaprofiileissa. Ohjelmistoteollisuus on tästä selkeä esimerkki. Useat oppilaitokset ovat tunnistaneet haasteeksi työurien alkuvaiheen työpaikkojen (ns. junior-tason työpaikkojen) vähenemisen, joka nostaa esiin kysymyksen, miten työmarkkinoille tulevat nuoret voivat kasvattaa osaamisensa yritysten kaipaamalle tasolle, kun ns. juniori-tason työpaikkoja ei ole tarjolla.

Koulutusta tulisi kehittää erityisesti yritysten osaamistarpeet huomioiden ja varmistaa oppilaitoksista valmistuville polkuja syventää osaamistaan vastaamaan yritysten nopeasti muuttuvia tarpeita. Syytä on huomioiden myös se, että tekoälyn käyttöönotto ei pelkästään tehosta ja muuta nykyistä työtä, vaan johtaa parhaimmillaan myös rakenteellisiin muutoksiin siinä, miten organisaatio ja sen toimenkuvat on järjestetty. Käytännössä tämä voi tarkoittaa siirtymistä pois jäykistä, hierarkkisista silloista kohti dataohjautuvia ketterämpiä ja litteämpiä organisaatiomalleja.

Timo Sorsa, Head of GenAI campaign, Business Finland